

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Wstęp do pradziejów powszechnych - ćwiczenia , PG_00200152						
Kierunek studiów	Archeologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Łukasz Pospieszny				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		18.0	50
Cel przedmiotu	Wstępne zapoznanie studenta ze schematem pradziejów w wymiarze ogólnoeuropejskim i polskim. Szczególny nacisk położony będzie na kwestie zmienności kultury materialnej.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ARCHL3_W05] Zna główne zagadnienia prehistorii Europy w ujęciu porównawczym	Zna prehistorię porównawczą Europy i Polski. Rozumie różnice pomiędzy poszczególnymi epokami.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_W01] Zna i rozumie wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu archeologii oraz podstawowe ujęcia teoretyczne służące wyjaśnianiu zależności między nimi. Posiada tym samym podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych	Zna i rozumie ogólny schemat podziału pradziejów i podstawowe charakterystyki poszczególnych jednostek (epoki, kultury - zasięg, datowanie, wyznaczniki).	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy z zakresu pradziejów ziem polskich i Europy. Jest w stanie zweryfikować nowo nabytą wiedzę z tego zakresu.	[SK2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[ARCHL3_U08] Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	Potrafi samodzielnie planować i realizować własną naukę pradziejów pod kątem wyboru przyszłych zainteresowań/specjalizacji badawczej na kierunku archeologia.	[SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
[ARCHL3_K02] Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych	Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z rozwojem kulturowym społeczności zamieszkujących ziemie polskie i Europę w pradziejach. Potrafi zasięgać opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych. Odpowiednio formułuje pytania odnoszące się do ogólnych zagadnień z zakresu archeologii pradziejowej.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja	
Treści przedmiotu	<p>Wprowadzenie do archeologii jako nauki.</p> <p>Wprowadzenie do pojęć typu: pradzieje, prehistoria, protohistoria, archeologia, źródła archeologiczne.</p> <p>Omawianie pradziejów Świata, Europy i Polski w porządku chronologicznym ze szczególnym naciskiem na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Antropogenezę i początki kultury człowieka 2. Zmiany gospodarcze i społeczne stanowiące istotne cezury w rozwoju społeczności ludzkich (neolityzacja, upowszechnianie się brązu, żelaza, ewolucja technik rolniczych) 3. Rolę czynników środowiskowych w kontekście dynamiki zmian w obrębie społeczności ludzkich w trakcie poszczególnych okresów pradziejowych. 4. Zapoznanie studentów z podstawowymi kategoriami zabytków przewodnich charakterystycznych dla poszczególnych okresów pradziejów. 5. Rozpoznawanie poszczególnych kultur archeologicznych w oparciu o cechy obrządku pogrzebowego, formy osadnictwa oraz charakterystyczne zabytki. 		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Wiedomości z geografii i historii (najdawniejsze dzieje człowieka i historia starożytna), umiejętność krytycznego porównywania różnych kategorii danych i wskazywania zależności.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa ocena końcowej
	Ocena pracy na zajęciach	51.0%	50.0%
	Kolokwium z całości zakresu zajęć	51.0%	50.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>Kaczanowski P., Kozłowski J. K. Najdawniejsze dzieje ziem polskich, Wielka historia Polski, t. 1, 1998, Kraków.</p> <p>Kozłowski J.K. (red.) Prehistoria, Encyklopedia historyczna świata, t. 1, 1999, Kraków.</p> <p>Kozłowski J.K. (red.) Wielka Historia Świata. Świat przed "rewolucją" neolityczną, 2004, Kraków.</p> <p>Urbańczyk P. (red.) The Past Societies 1-5. Polish lands from the first evidence of human presence to the Early Middle Ages, 2017, Warszawa.</p>
	Uzupełniająca lista lektur	<p>Ciesielska A., Społeczeństwa Europy pradziejowej. Podręcznik dla studentów archeologii i historii, 2011, Poznań.</p> <p>Ostoja- Zagórski J., Najstarsze dzieje ziem polskich, 2005, Bydgoszcz.</p> <p>Rozmus D. Powrót do Laetoli. Z rozważań nad początkami człowieka i prawa, 2020, Kraków.</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<p>1. Antropogeneza 2. Paleolit, epipaleolit i mezolit 3. Neolit i neolityzacja 4. Eneolit i kultury megalityczne 5. Subneolit 6. Wczesna epoka brązu 7. Późna epoka brązu i wczesna epoka żelaza</p>	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.